

Bůh nás ochraňuj! Prymulovo promoření Česka koronavirem by mělo odstartovat hned po Velikonocích!

- CZ24 News | 13. dubna 2020

ČESKO: Průzkum promoření Česka koronavirem by měl odstartovat hned po Velikonocích. Data ukážou, v jaké míře se zatím nákaza zemí přehnala a jaká je její síla.

Vláda v posledních dnech připravuje ústup od zákazů, které kvůli koronaviru zavedla. Plošná opatření nahradí systémem Chytré karantény a život se má - alespoň v některých ohledech - pomalu vracet do starých kolejí.

Kroky podepírají dosavadní optimistické údaje o počtu potvrzených nakažených, podle kterých se nekontrolované šíření infekce v zemi podařilo zastavit.

Čísla odhalující skutečnou povahu epidemiologické situace v Česku ale zatím k dispozici nejsou. Změnit to má připravovaný test promoření populace, který vzniká ve spolupráci Ministerstva zdravotnictví, zdravotníků a akademiků.

Zjistit, kolik lidí prošlo infekcí bez příznaků

Sonda odhalí, jaké procento populace covid-19 prodělalo. Díky výsledkům tak bude možné vykreslit přesnější obrázek toho, jaký je podíl pacientů s těžkým průběhem a kolik lidí naopak prošlo infekcí bez příznaků.

Vyčíst to laboranti dokážou z naměřených protilátek, které si i bezpříznakoví nakažení vytvářejí a v těle zůstávají i po uzdravení. K ruce budou mít takzvané rychlotesty i PCR testy, které zjišťují ribonukleovou kyselinu (RNA) koronaviru.

Čísla mohou být klíčová pro další vládní kroky okolo uvolňování protiepidemických opatření.

„Bude to naprosto regulérní studie. Připravily se protokoly a musí být schválena etickou komisí. Po Velikonocích by měla odstartovat,“ přiblížil v neděli v České televizi epidemiolog a náměstek ministra zdravotnictví Roman Prymula.

Celkem by se průzkumu mohlo zúčastnit okolo 17 tisíc lidí. Jen v Praze to bude 7 tisíc lidí, další testy zdravotníci chystají na Olomoucku a jižní Moravě. V hlavním městě by výsledky mohly být do několika dnů.

S výběrem testovaných pomáhají statistici

Mozaika testovaných přitom musí být pestrá a zahrnovat různé věkové skupiny. S jejich výběrem proto pomáhá i Český statistický úřad.

„Potřebujeme vybrat lidi ve všech regionech ve stejných skupinách – podle věku, pohlaví. Když se ukáže, že určitá věková skupina je promořená a nemá problémy, nemusí mít nadále významná omezení. Když budou skupiny správně vybrané, také budou srovnatelné s daty v zahraničí a třeba i s daty v dalším průzkumu, který by se mohl uskutečnit v případě náběhu nějaké další vlny epidemie,“ přiblížil děkan 1. Lékařské fakulty UK Aleksi Šedo.

Právě jeho fakulta s realizací průzkumu pomáhá.

Co je promořenost:

Podle lékařských slovníků je jako promořenost označována míra kontaktu populace či její části s určitým (choroboplodným) zárodkem, prokázaná většími studii na základě například sérologických vyšetření.

50 procent skrytých pacientů?

Dosavadní modely vývoje počítaly s tím, že „neodhalených pacientů“ může být 10 procent. Studie ze zahraničí ale nově přichází s jinými čísly.

Podobnou sondu, jakou plánuje Česko, už podniklo třeba Rakousko. Zjistilo, že takzvaných skrytých infekcí může být dvakrát více, než udávaly státní oficiální údaje. V pátek bylo v zemi potvrzených nakažených 13 tisíc lidí, ve skutečnosti by jich ale mohlo být až 28 500.

„Ledovec je přece jenom vyšší, než jsme si mysleli. Ještě nejsme v bezpečí,“ uvedl k výsledkům ministr pro vědu a výzkum Heinz Fassmann.

Rakousko přitom zkraje týdne jako jedna z prvních zemí v Evropě oznámilo, že po velikonočních svátcích začne postupně rušit některá omezení spojená s koronavirem.

V Dánsku došli díky rozsáhlé studii k tomu, že počet infikovaných v populaci může být dokonce 30 až 80krát vyšší, než udávají oficiální statistiky.

„Myslím, že asi nejdále jsou zatím na Islandu, kde je to už téměř celopopulační záležitost, a zjistili, že 50 procent případů je skrytých. Takže na každého, na koho z hlediska klinických příznaků uvidíme, máme jednoho, kterého nevidíme. A to číslo je větší, než se očekávalo. Původně jsme kalkulovali s nějakými 20 nebo 30 procenty,“ popsal Prymula.

Čím víc, tím lépe

Termín „promoření“ vzbudil v minulých dnech u veřejnosti spíš negativní konotace. Podle některých odborníků by ho ale lidé měli chápat spíš jako postupné získání kolektivní imunity nebo snížení vnímavosti vůči viru než živelné šíření nemoci.

„Myslím, že ač si to neradi připouštíme, většina z nás se s virem setká, ale většina to také přejde bez nepříznivých příznaků,“ uvedla pro Seznam Zprávy imunoložka Blanka Říhová s tím, že promoření může trvat měsíce. „Abychom virus porazili, mělo by se promořit 70 procent populace,“ dodala.

Jak rozsáhlé promoření Česka odhalí plánovaný průzkum, je zatím těžké odhadovat.

Zmiňované zkušenosti ze zahraničí naznačují, že bude spíše v desítkách než jednotkách procent. Nicméně – pokud by výsledky ukázaly vysoké procento promoření, mohlo by jít i o relativně pozitivní zprávu – znamenala by, že virus populací ve velkém prošel, aniž by nezvladatelně zatížil zdravotnický systém a vyžádal si vysoký počet obětí či těžce nemocných.

Podle Aleksi Šeda by mohlo být koronavirem v Česku promořeno asi 20 procent populace.

„Máme přímé vodítko v tom, že druhé testování, které probíhá ve zdravotnických zařízeních, je real-time PCR. To určuje, jestli je pacient zrovna teď nemocný, jestli v sobě má virus. Mezi jednotkami tisíc pacientů, kteří se u nás denně vyšetřují, je pozitivita kolem šesti procent. Ale my nemůžeme na základě negativního PCR testu říct, zda nemoc neprodělali v minulosti. Proto jsem v odhadech opatrný. Promořenost ale nebude nijak obří, obávám se. Čím větší by byla, tím lepší zpráva pro nás,“ uvedl Šedo.

Pokud by se ukázalo, že je Česko promořeno z velké části, mohlo by to podle něj znamenat, že je vhodné postupně a kontrolovaně zavést opatření, která by vedla ke stádní imunitě.

Že by takový postup byl nejvhodnější, naznačil i ředitel ÚZIS Ladislav Dušek. Podle něj je stav epidemie covid-19 v Česku v mezinárodním srovnání i v rámci Evropy unikátní. Situaci je proto potřeba využít a epidemii dál řídit.

„Virus populací projde, nedá se tomu zabránit. Je potřeba využít naší úžasně situace – v Evropě unikátní – a řídit další vývoj tak, aby nám to někde neujelo, a zároveň chránit zranitelné obyvatele,“ vzkázal.

I po otevření obchodů a restaurací budou omezení

Ačkoliv test promoření populace své výsledky teprve přinese, přílišná očekávání ohledně tempa rozvolňování zákazů zatím nejsou namístě. V minulých dnech je mírnil i epidemiolog Prymula.

Ani po otevření prvních obchodů, restaurací nebo provozů nepřestanou platit některá režimová opatření. Prodejny podle něj budou muset pouštět málo zákazníků, aby se netvořily fronty, dále se musí dezinfikovat a zaměstnancům měřit každý den teplotu. Pokud se otevrou restaurace, bude

nejspíš nutné dodržovat mezi zákazníky nejméně dvoumetrové rozestupy i v následujících měsících.

Žáci by se sice do škol mohli vrátit v polovině května, ale i oni budou muset dál nosit roušky a dodržovat přísnou hygienu. Stejně tak se počítá s částečným otevřením hranic. Ani cestování ale nebude zcela volné - záležet však bude i na situaci v cílových destinacích. Všechny kroky se navíc budou hodnotit s až dvoutýdenním odstupem.